





skiej, ta ostatnia rozpadła się na więcej jeszcze części, które różniły się pomiędzy sobą pod względem bądź religij, bądź rodzaju przemysłu, stosownie do tego, jako gałęź przemysłu była bardziej rozwinięta w tej lub owej dzielnicy miasta. Stosownie do ludności, części miasta zachowały dotąd dawne swe nazwy, jako to: Stare miasto, Nowe miasto, Loreet, Czaplina, dzielnica Żydowska i Ostrów.

Sierpe należał niegdyś do rzędu lepszych i ludniejszych miast województwa plockiego i słynął w całym kraju z fabryk sukna, których wyroby wzorowe używały w 1509 roku od Zygmunta I osobny przywilej. Na zasadzie tego przywileju, suknem sierpeckim nadana była cecha z literą S., przyzobioną u góry koroną, a dołu zaś lwem. Z taką cechą, sukno z fabryk sierpeckich miało swobodny obrot na całą Polskę.

Pod względem historycznym, Sierpe nie przedstawia nic godnego uwagi. Wojny które spowodowały liczne przewroty polityczne i nie oszczędziły żadnego prawie z miast kraju tutejszego, nie dotknęły prawie wcale Sierpe. Lecz za to często pożary przypały miasto o znaczne klęski i zniszczyły go nieraz do szczytu. Ludność przeto miejscowa, którą rujnowały pożary, nie miała możności zabudowania się porządnie i wznosiła jedynie niezbędne dla siebie domki drewniane, ściskając się coraz bardziej w stronę wody, jako jedynej pomocy w razie pożaru; stąd to pochodzi, że najdawniejsze budowle w Sierpie poświęcone są w niedawno, wzdłuż brzegu rzeki Sierpienicy, płynącej pod Sierpem.

Sierpe posiada tylko 343 domy, po większej części stare drewniane, oraz 7 budynków murowanych, w tej liczbie ratusz i 3 kościoły, które są jedynymi zabytkami starożytności, które dochowały się w Sierpie.

Z tych kościołów, jeden jest parafialny, pod wezwaniem świętych męczenników Witalisa, Modesta i Krescencji; podług podania miejscowego, zabudowany został w 1003 roku, przez pierwszych chrześcijan, którzy osiedlili się wśród pogan. W rzeczy zaś samej, początek tego kościoła musi sięgać czasów znacznie dawniejszych, o czym świadczy starożytna struktura kościoła i sam materiał użyty do jego budowy i składający się z wielkich kamieni okrągłych, z jakich pobudowane są najstarsze budynki w kraju tutejszym gmachy. W latach 1630 i 1648, podczas silnych pożarów, które nawiedziły Sierpe, kościół parafialny uległ częściowo takiemu stopniu, że z dawnych ozdób wewnętrznych nie pozostało nawet śladu, mury zaś zewnętrzne zostały odrestaurowane z gruntu i straciły przez to cechę starożytności. Jedynym zabytkiem starożytności, dochowanym w kościele, jest wmurowany w kaplicy herb z piaskowca, wyobrażający lwa, z podpisem łacińskim, głoszącym, że kaplicę tę odbudował w 1569 roku wojewoda rawski Andrzej Sierpecki. Drugi kościół, pod wezwaniem Wniebowzięcia, zabudowany został w 1483 roku, z ofiar prywatnych, na pamięć objawienia się tu obrazu cudownego Matki Bożej. Z tychże ofiar nabyto dwie wioski, Gorzewo i Golejów, z których dochody przeznaczone zostały na utrzymanie 6 seminarjów duchownych. Około 1620 roku zabudowano przy tym kościele klasztor, w którym właścicielka Sierpe, Zofia Potulicka, podejmowała w 1624 roku króla Zygmunta III na obiedzie. W następnym roku sprowadziła ona do tego klasztoru zakonnicę Benedyktynkę z Chelmy. Klasztor sierpecki był z początku drewniany, lecz w 1703 roku, biskup plocki Andrzej Załuski pobudował kosztem przełożonej, Katarzyny Strykowskiej, klasztor murowany w takim kształcie, w jakim zachował się on dotąd. Trzeci kościół, mały, pod wezwaniem św. Ducha, został zabudowany w 1519 roku, lecz po pożarze z 1850 roku przebudowano go całkiem na nowo.

Za dawnych czasów Sierpe posiadał trzy inne jeszcze kościoły: dwa drewniane i jeden murowany; lecz pierwsze dwa pożar zniszczył do szczytu, ostatni

zaś, podczas wojny w zeszłym wieku, spustoszony został do takiego stopnia, że pozostały po nim zwaliska tylko, położone za miastem, wśród gruntów ornych.

Zwaliskom tym ludność miejscowa przypisuje siłę nadnaturalną uzdrawiania od febr, która panuje często w Sierpie z powodu niskiego i wilgotnego położenia miasta.

W samym środku miasta Sierpe, w dzielnicy żydowskiej, znajduje się starożytna kolumna murowana z cegły, z napisami łacińskimi z wszystkich stron. Z napisów tych okazuje się, że kolumna pomieniona postawiona została na pamiątkę następującego wydarzenia: w 1733 roku, kilka żydów sierpeckich okradło kościół w sąsiedniej wsi Jezewie. Rabusie zostawili w kościele, przez zapomnienie, swego psa, który będąc wypuszczony, pobiegł naturalnie wprost do domu i dał możność ujęcia złoczyńców w chwili właśnie, gdy ci dzielili się zrabowanym mieniem kościelnem. Z wyroku trybunału piotrkowskiego, w 1739 roku, winni świętokradztwa skazani zostali na stosowne kary, żydzi zaś miasta Sierpe, dla uwiecznienia wśród nich hańby tego przestępstwa, zniewoleni zostali, na mocy tegoż wyroku, do wzniesienia w swojej dzielnicy kolumny pomienionej i do utrzymywania jej w należytych porządku na wieczne czasy własnym kosztem.

Obecnie miasto Sierpe, odległe od Warszawy o 125 i od miasta gubernjalnego Plocka o 35 wiorst, zajmuje, wraz z należącymi do niego gruntami, następującą przestrzeń: pod budowlami 113 mórg 44 pręty, pod placami niezabudowanymi i ulicami 1,834 mórg 152 pręty, pastwiska 466 mórg 161 pręty, gruntów ornych 1,837 mórg 152 pręty i łąk 261 mórg 254 pręty.

Miasto, jak powiedzieliśmy wyżej, posiada 350 budynków mieszkalnych, tej liczbie 7 murowanych i 343 drewnianych. Liczba mieszkańców Sierpe wynosi: chrześcijan: 1,324 mężczyzn i 1,672 kobiet; starozakonnych i innych wyznań: 1,601 mężczyzną i 2,185 kobiet; razem 6,782 ludności.

Ludność stała Sierpe jest w ogóle bardzo uboga i trudni się: ludność chrześcijańska rolnictwem, starozakonna zaś rzemiosłami i drobnym handlem.

Przemysł m. Sierpe nie ma żadnego znaczenia i ogranicza się na kilku znajdujących się w tem mieście małych gorzelniach i garbarniach, z nieznaczną produkcją na potrzeby miejscowe. Handel za to, zwłaszcza zbożem, jest tu dość znaczny.

Oprócz zwykłych targów, odbywających się raz na tydzień, bywa w Sierpie corocznie 6 wielkich jarmarków, z których dwa (na początku czerwca i w końcu października), sięgają wielki zjazd właścicieli dóbr i włościan, którzy przywożą na sprzedaż produktów rolnych, bydło i zwłaszcza trzodę chlewną, sami zaś kupują przedmioty niezbędne w gospodarstwie.

O 35 wiorst od Sierpe, we wsi Poniatowie, znajduje się fabryka żelaza, będąca własnością p. Ignacego Wiśniewskiego i przysposabiająca z gotowego materiału, przy pomocy trzech młotów poruszanych siłą wody, żelazo kute i rozmaite wyroby z żelaza lanego.

Oprócz handlu zbożem, który skupowywany jest przeważnie dla składów znajdujących się w Plocku, w powiecie sierpeckim rozwinęły się znacznie handel drzewem, skoncentrowany w osadzie Bieżuniu (o 20 wiorst od Sierpe), której okolice, bardziej niż inne miejscowości gubernji plockiej, obfitują w piękne lasy sosnowe, mające około 400 włók przestrzeni.

Bieżuń posiada tartak należący do bankierów poznańskich Weiss i Senatora; urządzenie tego tartaku kosztowało około 25,000 talarów. Drzewo odstawiane jest stąd za granicę: w łecie rzekami Wkrą, Narwią i Wisłą, w zimie zaś — drogą lądową do najbliższej stacji drogi żelaznej. Zresztą, kupy handlującej zbożem oddają pierwszeństwo temu ostatniemu sposobowi transportu, jako szybszemu i dogodniejszemu.

W miarę trzebień lasów w powiecie sierpeckim, znajdowane są ogromne pokłady torfu, które pozosta-

śmieszności — wykonał ją w języku obcym zgola dla większej części personelu w Fauscie.

Tymczasem, na horyzoncie operowego śpiewu, wschodzi świetnie inna znowu, młoda gwiazdka. Mówimy to o pannie Reszke, warszawiance, która od niejakiego czasu, znajdując się w Petersburgu, odznaczała się tam już świetnie na koncertowych estradach. W gazetach miejscowych spotkałmy sprawozdania, z koncertowych debiutów p. Reszki a wszystkie one, bismia gorącymi pochwałami jej talentu, wróżą mu przyszłość wielką. Pomiędzy innemi i *Journal de St. Petersburg* zamieszczając sprawozdanie z koncertu p. Nissen Salomon, obok której śpiewały także i jej elewki, do jakich należy p. Reszka, nazywa ją królową tej młodej plejady, a wspominając o pierwszym publicznym wystąpieniu młodej debiutantki, na koncercie filharmonijnym w wielkim teatrze, wychwala wykonaną przez nią dramatyczną arję Beethowena „*Al perido, al spergiuo*” oraz sposób, w jaki traktowała, całkiem już innego charakteru „*walc*” Gounoda, z opery „*Romeo i Julia*”. Inny znów dziennik oddaje wielkie pochwały p. Reszce za jej śpiew na koncercie urządzonym w petersburskim klubie kupieckim. Słowem, jeżeli w spra ozdaniach tych i pochwałach, nie ma przesady, to p. Reszka, ma przed sobą istotnie świetną przyszłość na artystycznej drodze, tem bardziej, że posiada środki niezbędne do swobodnego kształcenia przyrodzonych danych.

Subskrypcja dozwolona Najwyż, na stypendjum imienia sławnego astronoma, Kopernika, przyniosła już dotąd znaczną sumę, 11,000 rubli. Zbierający ją zamierzają, po dopełnieniu składek do wysokości 15,000 rubli, zamknąć już subskrypcję i ustanowić z jej procentu dwa stypendja Kopernika przy Cesarzkim uniwersytecie warszawskim. Będzie to istotnie, najpiękniejszy pomnik dla nieśmiertelnego nieboznawcy i zaświadczy

ją dotąd niekniętemi z powodu obfitości jeszcze lasów w powiecie i dla braku kapitalistów przedsiębiorczych, którzyby jeśli się eksploatacji torfu. Lecz w niedalekiej przyszłości, gdy resztki lasów w kraju zostaną całkiem wyczerpane, bogate pokłady torfu w powiecie sierpeckim staną się dla ludności miejscowej nowym źródłem dobrobytu materialnego i zyskową gałęzią działalności przemysłowej. (*Dzienn. Gub. Plocki*).

\* W ciągu 1872 roku liczba osób zmarłych śmiercią nienaturalną w gubernji Suwalskiej wynosiła 175 mężczyzn i 75 kobiet, razem 250. Cyfra ta w porównaniu z 1871 r. nie przedstawia prawie żadnej różnicy, a do ogólnej liczby ludności ma się jak 1:2,163, zaś do liczby ogólnej śmiertelności jak 1:40.

Z liczby ofiar gwałtownej śmierci (18 płeć męskiej i 13 płeć żeńskiej), większą część przypadła na nowonarodzonych, zabitych w pierwszych dniach swego istnienia przez matki, nie mających prawa jawnie nosić tego miana. Wypadków samobójstwa w gubernji w 1872 r. w porównaniu z 1871 r. było mniej o 5. Następnie największa liczba przypadła na zmarłych z różnych wypadkowych przyczyn, a w tej liczbie najwięcej było topielców, mianowicie 61 płeć męskiej i 18 płeć żeńskiej. Ale i w tej liczbie połowę stanowią dzieci stanu włościańskiego od 3 do 10 lat, co objaśnia się brakiem należytego nad nimi dozoru ze strony rodziców.

\* W ciągu 1872 roku w całym Królestwie Polskiem było 1,335 pożarów wypadkowych; z tych wykryto przyczynę tylko 492 wypadków; w 843 razach przyczyna nie została wysledzona.

Z wypadków wysledzonych okazuje się, że było 20 pożarów: od pioruna — 155, od niedokładnego urządzenia rur kominowych i wad w budowlach — 29, z innych przyczyn — 308.

Wyliczając wszystkie pożary, zaszłe w ciągu 1872 roku, przyjdzie do tego wniosku, że w roku owym było takich wypadków: z podpalenia — 390, z nieostrożności — 571, przypadkowych — 492, z przyczyn niewiadomych — 843, a razem 2,296 wypadków; z tych przypada na Warszawę — 36, na inne miasta — 146, na wieś — 2,114.

W porównaniu z 1871 rokiem, w 1872 r. było 20 pożarów więcej o 175, a mianowicie: w Warszawie więcej o 17, w innych miastach więcej o 27, we wsiach więcej o 131.

Dla wykrycia przyczyn pożarów przeszłuchano świadków 4,982; z tych: pod przysięgą 2,811, bez przysięgi 2,171.

Z INNYCH GUBERNJI

\* Dnia 13 (25) kwietnia, w ujeżdżalni Michałowskiej, w Najwyższej Jego Cesarzkiej Mości obecności, odbyła się parada kościelna pułku grenadierów lejbgwardji, z powodu jego święta pułkowego.

Po przybyciu do maneżu, pułk uszykowany został bataljonami, we dwie kolumny dwupłutnowe; kompanie strzelowe tworzyły osobny bataljon. Pułkiem dowodził raczył drugi jego Szef, Jego Cesarza Wysokości Wielkiej Księżnej Cesarzowej Następnej Tronu.

Po przededłowaniu plutonami i oddziałami, Najjaśniejszy Szef pułku, Jego Cesarza Mości, raczył obejść szeregi lejbgrenadierów.

\* Do *Ruskiego Miru* piszą, że niejaki p. Wesołowski wynalazł nowy sposób przysposabiania marek pocztowych, takich, które przysługują do kopert tak mocno, że niepodobniestem jest odjąć je bez podarcia koperty. W porównaniu zaś z takimiż markami W. A. Andriejewa, które znajdowały się na wystawie wszechrosyjskiej 1870 roku, marki p. Wesołowskiego odznaczają się, obok innych zalet, piękniejszą powierzchnością i taniocią roboty. Sposób wynaleziony przez p. Wesołowskiego daje możność zastąpienia dotychczasowego papieru stemplowego markami, umyślnie do tego celu przeznaczonemi. Powiadają, że wynalazca tych marek ma oddać wkrótce swój sposób pod uznanie administracji.

dobrze o poszanowaniu dla geniuszu idla nauki, dzisiejszego społeczeństwa.

Na dzisiejszy wieczór tygodniowy repertuar teatrów zapowiedział, na scenie Rozmaitości, pierwsze przedstawienie oryginalnej komedji Narznięskiego „*Pozytywni*”, którą już widzieliśmy odegraną nie złe przez trupe p. Trapezy w „*Alhambry*” zeszłego latu — a jeden ze zdolniejszych pisarzy tutejszych, przetłumażył dla sceny libretto, bardzo wesołej i doznającej wielkiego powodzenia w Paryżu operetki p. Coste, p. t. „*Sto tysięcy franków i... moja córka* w dodatku.”

Warszawa od paru już tygodni, zajmuje się z gorączkową ciekawością zapisami odbywającymi się w St. Petersburgu, na kolej Nadwiślańska. Dwaj najpierwsi bankierowie tutejsi, pp. L. Kronenberg i Bloch, tentują o przewagę w tem przedsiębiorstwie — podpisując każdy jak największą ilość akcji. Z tego powodu cała prawie rozporządzała gotówka z Warszawy i z innych miast gubernjalnych — powodziła do Petersburga, by tam czekać na ostateczną repartycję akcji. Taki stan musiał, bardzo logicznie, wywołać chwilowy brak kapitałów. Lękano się nawet przesilenia finansowego — w tutejszym świecie handlowym. Szczęściem jednak obyło się bez tego a zamknięte już obecnie podpisy i ostateczne zakończenie współzawodniczej walki wielkich negocjantów w Petersburgu — sprowadzi tu rychło unieruchomione czasowo kapitały. Nie wdajemy się tu w bliższe objaśnianie tego ważnego faktu, wymagałoby to specjalnego pióra i odpowiedniej rubryki — zaznaczamy go tylko o tyle, o ile stanowi on jeden z najwydatniejszych rysów w obrazie społecznego życia Warszawy, które z obowiązku feljtonisty sledzimy.

Wielu przemysłowców, fabrykantów i kupeców warszawskich, popowracało w tych czasach, z dwóch miejsc ważnych, koncentrujących w sobie znakomity

\* Dnia 9 (21) kwietnia, po dokonaniu zwykłej w Petersburgu ceremonji przyjazdu komendanta przez Nowę, przewoźnicy rozpoczęli swe czynności. W ceremonji tej jak zwykle brali udział wybrani w tym celu przewoźnicy w strojach świątecznych.

\* Zarząd Główny Towarzystwa niesienia pomocy przy rozbiści się statków otrzymał od zarządu okręgowego astrachańskiego wiadomość, że z nastaniem w Astrachaniu wiosny i z powodu słabego bardzo lodu na Woldze, czynności stacji astrachańskiej do niesienia pomocy spotęgowane zostały w znacznym stopniu. W ten sposób, dzięki gorliwości, zarówno członków zarządu, jak i wiosłarzy, w ciągu 10 dni, od 5 (17) do 14 (26) marca, wyratowano 11 tonących. Obecnie zaś czynności stacji ustały, z powodu, że Wólga pod Astrachaniem oczyszcza się całkiem z lodu.

\* S. Peterb. Wied. donoszą, że na odbytem 10-go kwietnia ogólnem zebraniu Cesarzskiego rosyjskiego Towarzystwa geograficznego, zakomunikowana została wiadomość o stanowczej organizacji wyprawy, którą Towarzystwo posyła nad Amu-darję dla dokonania badań etnograficznych, statystycznych i magnetycznych i dla spostrzeżeń nad siłą prądu Amu-darji, poziomem jej wód i t. p. Jednocześnie Towarzystwo naturalistów posyła tamże inną wyprawę. Następnie p. Rittich mówił o składzie ludności kaukaskiej, odznaczając się nadzwyczajną różnorodnością plemion, narzeczy i wyznań. Ogólna liczba narzeczy wynosi tam około 70. Okazywana przy tem mapa etnograficzna Kaukazu daje wyobrażenie o tej różnorodności. Sprawozdanie p. Ritticha odznaczało się jak największą dokładnością.

\* Do gazety *Golos* piszą z Mińska, że w mieście Mozyrzu, w gubernji mińskiej, powzięto myśl zawiązania Towarzystwa niesienia pomocy ubogim chrześcijanom. Towarzystwo ma na celu zapewnić schronienie i utrzymanie kilku osobom w wieku podeszłym, które po długiej pracy pozostały na stare lata bez środków do życia, jak również udzielać zapomogi tym rodzicom, którzy będąc obciążeni dziećmi, nie posiadają środków do nauczania ich rzemiosł lub dania im wykształcenia, i przychodząc w pomoc tym uczniom, którzy nie są w stanie opłacać wpiśu szkolnego i mogą być wydaleny za to z zakładu naukowego. Jak skoro ustawa Towarzystwa uzyska zatwierdzenie, ofiary mają być przyjmowane, zarówno w pieniądzu, jak i w naturze, t. j. w odzieży, zapasach żywności i t. d.

\* Dnia 3-go kwietnia, odbyło się w Bazarze Słowiańskim w Moskwie, jak donoszą *Mosk. Wied.*, zebranie ogólne Towarzystwa pomocy dla ruskiej żeglugi morskiej handlowej, na którem postanowiono między innemi upoważnić zarząd do przyjmowania do Towarzystwa nowych członków. Na członków Towarzystwa obrano przez balotowanie 22 osoby, z tych 20 na członków rzeczywistych i 2 na członków-ofiarodawców. Referent zakomunikował propozycję pułkownika od inżynierji Szawrowa, który chce ułożyć i odczytać na publicznem posiedzeniu Towarzystwa sprawozdanie szczegółowe o stanie żeglugi handlowej na morzach Czarnem i Azowskim. Postanowiono wynurzyć p. Szawrowowi, za pośrednictwem zarządu, wdzięczność za jego propozycję.

\* Konserwy chemika Szmiddeckiego. Dziewięć rozmaitych gatunków tych konserw było próbowane i badane w technicznym Komitecie Głównego zarządu intendentury, przezeem okazało się, że sześć gatunków konserw za N. 2-7, z powodu swego nieodpowiedniego smaku i kształtu, zupełnie są niezdadne do użycia, przezeem konserwy za N. 3-5, zrobione są z żyta i maki żytniej bez upiekania, które zastąpione jest jakimś poprzednim obrobieniem, widocznie nieosiągającym celu, ponieważ po przysposobieniu, konserwy te przedstawiały klajstrawatą masę, niezdadną do użycia. Co się tyczy pozostałych trzech gatunków za N. 1 (z zwykłych sucharów żytnich) i za N. 8 i 9 (z grochu z włoszczyznami), po ich wypróbowaniu okazało się, że chociaż mogłyby być spożywane, lecz, pod względem znaku i sposobu przysposobienia, ustępują zwykłym preparatom na pożywienie z maki żytniej i grochu. Ponieważ przeytem przez ściśle zbadanie techniczne wykryte zostało, że pożywność konserw Szmiddeckiego jest zupełnie prawie taka sama, jak pożywność prostych sucharów żytnich i grochu (kiedy jednym z przeznaczeń konserw jest skupienie o ile można największej pożywności w mniejszej objętości i wadze), do zachowywania zaś bez psucia się okazały się niezdadnymi, przeto wszystkie konserwy chemika Szmiddeckiego uznane zostały za nieodpowiednie swemu przeznaczeniu.

rucho handlowy dorocznie, w tej porze. Mówimy tu o kontraktach w Kijowie i o jarmarku w Lipsku. Otóż, wielu z tych podróżników opowiada, że o ile w Kijowie był ogromny napływ przybyłych z ról interesów wielkich, — szczególnież też pod względem tranzakcji z Warszawą — natomiast w Lipsku, jarmark tegoroczny przeszedł cicho, ogolony z kupujących, i że dopiero na samym już końcu, ożywił się nieco.

Widzimy w tem pocieszający dowód, że stosunki tutejszego handlu z innemi gubernjami Cesarstwa, rozszerzają się coraz bardziej.

Należałoby może, choć na zakończenie dzisiejszego feljtonu a na powitanie rozpoczętego wczoraj Maja, wyrzucić choć słówko, o wiosennych rozrywkach Warszawy. Lecz niestety! od dni już wielu takie zimno i takie ślota panują wciąż na horyzoncie naszego miasta, że nawet zwykły ruch po ulicach, zmniejszył się znacznie. I jakież mogą być w chwili obecnej rozrywki wiosenne? Kto się odważy pójść na przechadzkę, np. do Doliny Szwajcarskiej, w taką jak wczorajsza nieopogodę, przywodzić na pamięć, raczej listopad niż maj, pomimo iż zapowiedziane było w Dolinie Szwajcarskiej chłodzenie po linie niejakiego p. Popowa, ucznia Blondina.

Zapomnieliśmy powiedzieć, że na tę smutną, ślotną, choć niby majową porę, przybył tu magik, p. H. Kane, który zwiędziwszy różne gubernje Cesarstwa, wraca z tamąd okryty sławą i...rublami, których i wielką ilość w srebrze, używa do eskamoterskich sztuk swoich, które tu pokazuje. Dwa pierwsze przedstawienia powiodły się dość szalenie — a dwa ostatnie zapowiedziano na dziś i jutro wieczorem. Kto chce doznać wrażeń gwałtownych i tajemniczych, niech, na wzór Cezara, pójdzie, zobaczy i zapłaci.



**\* Kotelnickie powiatowe (w gubernji Wiackiej)** Zebranie Ziemskie ostatniego kolejnego zwołania, postanowiło wyznaczyć na rok bieżący, jako zapomogę, miejscowemu gimnazjum żeńskiemu 1,000 rubli i poruczyć Urzędowi powiatowemu: 1) nabyć dla 35 ziemskich szkół wiejskich, za warsztatów przy wiackim niolegowym domu schronienia, zbiory zwierząt z papiermach; 2) za porozumieniem się z radą szkolną, wprowadzić przy wszystkich szkołach ziemskich, o ile to okaże się możliwym, jednostajne pomoce naukowe, jako to: miary wagi, objętości ciał sypkich i płynnych, szwedzie liczące i różne tablice i obrazy; 3) nabyć od kuratorstwa wiackiego, domu poprawy jeden fortepian organowy, za 50 rubli, dla miejscowej szkoły parafjalnej; 4) wyjednać od rządu ustąpienie gruntów skarbowych na folwarki gospodarstwa wiejskiego, przy ziemskich szkołach elementarnych.

W ogóle na rozehody na oświatę ludową Zebranie wyasygnowało 21,287 rubli, więcej niż w roku zeszłym o 2,756 rub. 74 kop.

W zeszłym roku było utrzymywane kosztem ziemstwa Kotelnickiego 32 szkoły, 1 parafjalna w m. Kotelnicku i 31 w powiecie, z nich 25 męzkich i 7 żeńskich. W roku bieżącym zaś uznano za niezbędne utworzyć jeszcze dwie nowe szkoły, jedną we wsi Jumskiej, a drugą we wsi Wierchoszyzewskiej, i oprócz tego przyjęta została na koszt ziemstwa szkoła, otwarta przez księdza Agafonikowa we wsi Bogosłowskiej, lokal dla której ksiądz Agafonikow ustąpił lokal bezpłatnie.

**\* Kotelnickie powiatowe zebranie ziemskie**, roztrząsając środki ulepszenia ekonomicznego bytu włościan w powiecie, uznawało za pożyteczne rozwinięcie drobnych rzemioł i zaprowadzenie na początek produkcji wyrobów z drzewa szpeczonego i garncarskich, względem czego, poruczone zarządowi powiatowemu przedstawić przyszedłemu zebraniu swe wnioski. Na przedstawienie zarządu o korzyści urzędzenia niewielkich szop ceglanych włościan, zebranie postanowiło zawiadomić gminy włościańskie, że w razie życzenia co do urzędzenia szop ceglanych, mogą starać się o wsparcie od ziemstwa.

Oprócz tego, zebranie uznając pożyteczność zbadania powiatu pod względem statystycznym, postanowiło zaproponować nauczycielom miejsc, aby zajęli się zebraniem wiadomości statystycznych pogląd form ułożonej przez rząd, z warunkiem, że jeśli przez kogoś ze służących w zarządzie, dostarczone przez nauczycieli wiadomości będą ugrupowane i opracowane, wtedy indywiduum, pomienione może liczyć na wynagrodzenie ze strony Zebrania Ziemskiego.

**\* Wypadek tragiczny przy zetknięciu się parostatków.** W gazecie *Nowosti* podają ze źródła wiarogodnego doniesienie o smutnym wypadku, jaki zaszło podczas zetknięcia się parostatków „Car” i „Carica”. Niejaki p. P-w, jechał na parostatk „Car” z żoną i trojgiem dzieci, z których najmłodsze miało lat dwa. Skoro nastąpiło zetknięcie się parostatków, wtedy p. P-w pospieszył przewieźć żonę swą wraz z dziećmi małowietniemi na parostatek „Carica”, zapomniałszy zupełnie, podczas zamieszania, o swych dwóch starszych synach, znajdujących się w kajucie. Opamiętawszy się nagle, pobiegł znów na statek „Car” dla ocalenia ich. Lecz w tej chwili parostatek szybko zaczął pogrążyć się, i p-w, zaledwie zdolałszy wyprowadzić swych synów z kajuty, musiał wraz z nimi dostawać się do bory „Carica” w pław. Pani P-wa, trzymająca na ręku swego młodszego syna, widząc z „Carica” zgnębioną i dwojga dzieci, straciła przytomność z przerażenia i wypuściła z rąk dziecko, które w jednej chwili zniknęło pod wodą. Usiłowania męża i obu chłopców dostania się do parostatu „Carica” także zostały bezskutecznymi, i wszyscy troje zginęli. Teraz nieszczęśliwa pani P-wa, która od razu straciła męża i wszystkie troje dzieci, cierpi obłąkanie umysłu.

**Nekrolog.**—Z powodu zgonu, w nocy z 11 (23) na 12 (24) kwietnia, członka rady państwa, byłego ministra sprawiedliwości, rzeczywistego radcy tajnego Wiktora syna Nikity Panina, *Journal de St. Petersburg* pisze: „Były minister sprawiedliwości, członek rady państwa, rzeczywisty radca tajny, sekretarz stanu hrabia Wiktor syn Nikity Panin, urodził się w 1801 roku. Wszedłszy w 1819 roku do służby rządowej, do kolegium spraw zagranicznych, mianowany był on w 1829 roku sprawującym interes w Grecji, w 1831 r.—podsekretarzem stanu w radzie państwa, w 1832 r.—twarzyszem ministra sprawiedliwości, w 1839 r.—zarządzającym ministerstwem sprawiedliwości, i w 1841 r. został zatwierdzony w tych obowiązkach, które pełnił przez 21 lat i od których został uwolniony 21 października 1862 roku. W 1860 roku, po zgonie J. J. Rostowcewa, hrabiemu Paninowi powierzono było przydział w komisjach redakcyjnych do spraw włościańskich. Po uwolnieniu od obowiązków ministra, hrabia Panin pozostał nadal członkiem rady państwa i w 1864 roku mianowany był głównym zarządcą II-m wydziałem własnej Jego Cesarskiej Mości kancelarii. Na tej posadzie hrabia Panin pozostał do 1867 roku.

## TELEGRAMY

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

**Parýż, 1 maja.** Piccon, deputowany z Nicei, wziął dymisję. Wszystkie dzienniki włoskie ganią Piccon'a, powiadając, że Włochy będą szanować traktaty i protestują przeciw porównaniu jakie robią dzienniki niemieckie pomiędzy dobrowolnym i przez ludność uchwalonym odstąpieniem Nicei i Sabaudji, a wcieleniem przymusowem Alzacji, potępieniem przez ludność.

**M a d r y t, 1 maja, o godzinie 3 wieczorem.** Karliści opuścili pozycje San-Pedro Abanto i San-Juliana, które zajęte już zostały przez armję rządową, jak również ianchów gór Galdaines. Wojska rządowe zajmą prawdopodobnie dziś Portugaletę. Spodziewane jest lada chwila uwolnienie Bilbao.

**W i e d e n, 1 maja.** „Wienerzeitung” dorosi na zasadzie telegramów otrzymanych od rządu węgierskiego, że drzewa owocowe i ogrodowizny ucięrałyby znacznie w całych Węgrzech od mrozów, lecz że zbóża mało doznały szkody. Pogłoski przeto o straceniu nadziei zbiorów są przesadzone.

**Nowy-Jork, 1 maja.** W zbrojnej walce pomiędzy stronnictwami w Newgacony, w stanie Arkansas, poległo 9 osób i 17 odniosło rany. Powódź objęła 14,000 mil kwadratowych w Luizjanie, Mississipi i Arkansas. Przepadły najlepsze plantacje bawełny.

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

**\* Mac-Mahon** codziennie zwiedza miejsca, gdzie mają być wzniesione nowe fortyfikacje paryżkie. W sferach wojennych spodziewają się, że budowa czterech lub pięciu najważniejszych fortyfikacyj ukończoną zostanie w roku bieżącym.

**\* Na pierwszym posiedzeniu marsylskiej rady jeneralnej, dnia 2-go kwietnia, zaszła burzliwa scena.** Prezes rady, Labadie, miał długą mowę, w której naganiał politykę rządu, walczącego przeciw wszelkim instytucyom, wytworzonym przez głosowanie powszechne. Przytem Labadie, wspomniawszy o środkach, wymierzonych przeciw radom gminnym, zapytał, czy rząd zamierza znów przywrócić cesarstwo? Temu kierunkowi polityki rządowej mówca przypisywał niepomysłny bieg spraw. Prefekt Traceaux żywo protestował przeciw mowie prezesa, oświadczając, że doniesie o tem rządowi. Wtedy z posród obecnej publiczności daly się słyszeć okrzyki. „Niech żyje rzeczpospolita Niech żyje Francja!” na co kilka głosów odpowiedziało okrzykiem „Niech żyje król!” Następnie powstał straszny hałas i publiczność została wydalona z trybun. Prawie wszyscy członkowie rady oświadczyli się przeciw prefektowi. Sprawa ta wywołała silne zaburzenie w Marsylii, lecz porządek w mieście nie został naruszony.

**\* Jenerał Trochu**, który już od 25 lat jest członkiem rady jeneralnej w Morbihan, zamknął 20 kwietnia posiedzenia tego zgromadzenia jako przyszydający, a towarzysze chcieli go na nowo wybrać swym prezesem. Objawił on wszakże zamiar usunięcia się zupełnie ze szranków politycznych. „Wyżlekłem się, powiedział, kolejno służby w szeregach armji i udziału w sprawach politycznych dla tego, aby usunąć się od trosk światowych.” Członek rady jeneralnej i deputowany de la Monneraye zamierzał wynurzyć najżywsze ubolewanie zgromadzenia z powodu takiej decyzji prezesa, lecz Trochu przerwał mu uwagę, że zamknął posiedzenie dla tego, aby nie był postawiony w konieczności słuchania komplementów.

**\* Podczas gdy niektórzy z dzienników paryżkich** zapowiadały przybycie hr. Chambord do Wersalu, inne znowu wyprawiły cesarżowę Eugenię w podróż do Lourdes. Pierwsza z tych nowin równie jest mylną jak druga, gdyż hr. Chambord nie znajduje się we Francji a cesarżowa Eugenia nie opuszczała wcale Chislehurst. — P. Pradici walczą wciąż na korzyść uorganizowania siedmioletnia, za pomocą aljansu pomiędzy prawicą, prawym środkiem i tą grupą lewego środka, która się skłania ku prawicy. Jeżeli cel jaki ma na widoku szanowany deputowany jest prawy i słuszny, to środki które zaleca do osiągnięcia go są nieco utopijne, albowiem zalecają odstąpienie zupełnie, przynajmniej przez ciąg lat siedmiu, od wszelkiej myśli odbudowania monarchji, a jest rzeczą najniepewniejszą ażeby można było wymódz na prawicy takie zrzeczenie się.

**\* Książę Broglie** zamierza, jak słyhać, przedstawić zgromadzeniu narodowemu nowe prawo prasowe, na zasadzie którego przestępstwa w sprawach prasny nie podlegałyby już więcej sądowi przysięgłych.

**\* Podług wiadomości z Paryża, z dnia 21-go kwietnia,** marszałek Mac-Mahon odwiedził poprzedniego dnia Moulins d'Orgemont, gdzie będzie zbudowany nowy fort. Jak twierdzą w pałacu Elysée, marszałek oświadcza się najzupełniej na korzyść systematu, któremu Thiers tak energicznie był przeciwny.

**\* Zamknięcie posiedzeń parlamentu niemieckiego** pozwoliło pruskiej izbie deputowanych wznowić swoje obrady. Rozpoczęte też ona wkrótce rozstrząsanie projektu do prawa o administracji takich djeczej, których biskupi zostali z posad usunięci. Zdaje się że artykuł 13 projektu wnieśli żywą dyskusję w łonie komisji; artykuł ten stanowi, że jeśli kapituła djeczejalna odmawia wybrania administratora djeczej, lub jeżeli duchowny powołany do spełniania tych obowiązków odmawia złożenia przysięgi, to minister wyznaczyć może odjąć pensję, przywiązaną według prawa budżetowego, do tych rozmaitych posad duchownych. Wielu z członków komisji próbowało zmienić takie postanowienie; podług zdania tych deputowanych, skrupuły sumienia, którym podlegać mogą członkowie kapituły biskupiej, odmawiając spełnienia czynów stosownych tylko wtedy, gdy biskupstwo jest wakujące — a które przecież, z kanonicznego punktu zapatrywania się, nie wakuje weale — skrupuły takie dadzą się usprawiedliwić w pewnej mierze — a zjad wypadu, iż byłoby niesprawiedliwością karać tych którzy im podlegają. Lecz to zdanie deputowanych, nie przemogło nad zdaniem przeciwnem — istotnie bowiem, uwzględnienie onego obaliłoby od razu cały projekt do prawa.

**\* W gazetach francuzkich** wydrukowany został następny telegram karlistowski z Ande, z dnia 21-go kwietnia: „Głównogowodzący wojskami w prowincji Guipuzcoi, jenerał Seballos, oświadcza w proklamacyi z dnia 16 kwietnia, że mając od króla Karola VII poruczenie osłaniać handel i przemysł, ogłasza, od 20 kwietnia, ściśle blokadę wszystkich punktów, zajętych przez siły nieprzyjacielskie, że towary będą zabierane równie jak i bydło, że każdy, kto wkroczy do tych punktów lub wyjdzie z nich, będzie rozstrzelany, gdyż władze z San-Sebastian przeszkadzają przyrzwowi do fabryk materjałów surowych i odmawiają przyjmowania produktów tych fabryk. Jenerał Seballos dodaje, że siły królewskie zajmują dziewięć dziesiątych prowincji. „Nieszczętnie byłoby, powiada, znośić ucisk mniejszości.”

**\* Levant-Herald** z dnia 8-go kwietnia (n. s.) pisze,

że jedna kanonierka francuzka, należąca do eskadry madagaskarskiej, zapłynęła do Szat-el-Arab (w kierunku Bassory), nie zważając na zawiadomienie ze strony władz ottomańskich, że wejście na rzekę jest wzbronione statkom wojennym cudzoziemskim. Powiadają, że Porta przesłała z tego powodu rządowi francuzkiemu notę, w której wejście kanonierki do Szat-el-Arab uważane jest za wkroczenie gwałtowne w posiadłości ottomańskie.

**\* Z Yokohama** piszą, pod datą 2-go marca, do *Journal des Debats*: „Ważne wypadki, o których wam donosiliśmy, potwierdzone zostały po większej części przez świadectwa świadków naocznych, przez korespondencje prywatne a nawet depeze urzędowe, ogłoszone przez rząd. Pomiędzy wojskami cesarskimi a buntownikami rozpoczęła się walka krwawa, zacięta, i trudno jeszcze przewidzieć jej rezultat. Punktem środkowym buntu była początkowo prowincja Saga, następnie takowy rozszerzył się w prowincjach Fukuoka, Higo, Kiwhin, a minister Okubo, wysłany przez nikada dla przytłumienia powstania przy pomocy kilku oficerów i kilku bataljonów armji regularnej, zmuszony był do żądania ze wszech stron posiłków i sformowania całego wojska wprzód, nim ruszył na buntowników. Buntownicy, odniosłszy zwycięstwo w pierwszej bitwie, zaszłej 14-go lutego, zajęli zamek Sagu, spalili go, wymordowawszy oddział w nim zamknięty, równie jak wice-gubernatora i komendanta zamku, zburzyli część miasta i ruszyli na spotkanie Okubo, który rozbił ich i rozproszył w bitwie trwającej całe dwa dni. Zakomunikowano mi w tej chwili cały szereg depezy urzędowych, podających nader uspokajające wiadomości o buncie. Buntownicy, rozbiei w kilku potyczkach, rozproszyli się w różne strony. Dowódca ich Nubeshima — Iszindzio poległ lub został wzięty do niewoli, a zwycięzkie wojska cesarskie znajdują się już pod Sagu. Okubo wszakże domaga się jak najprędzszego nadesłania posiłków, dział i zapasów wojennych.”

## Telegramy z gazet zagranicznych.

**\* Paryż, 28 kwietnia.** Agencja Havas zaprzecza wiadomości, jakoby hrabia Chambord przybył do Wersalu.

**\* Paryż, 29 kwietnia.** *Journal officiel* ogłasza dekret, powołujący wyborców departamentu Nièvre na 24 maja, celem wyboru nowego deputowanego na miejsce jenerała Ducrot, który występuje z Zgromadzenia Narodowego.

**\* Paryż, 30 kwietnia.** *Journal officiel* podaje wiadomość, iż dotychczasowy ambasador niemiecki hr. Arnim wręczył w wczorajszej audjencji marszałkowi prezydentowi listy odwołujące go z zajmowanego przezeń stanowiska.

**\* Wiedeń, 29 kwietnia.** Na dzisiejszym posiedzeniu izby deputowanych ukończono w największej części obrady nad projektem do prawa o klasztorach, podług wniosków właściwej komisji. Do § 18 przyjęta została przedstawiona przez deputowanego Fux poprawka, podług której wzbronione jest użycie klasztornej władzy karnej dla powstrzymania duchownych od wykonywania państwowych praw obywatelskich. Przyjęto również przedstawiony przez deputowanego Kopp wniosek dodatkowy do § 27 w przedmiocie perjodycznej rewizji wszystkich klasztorów przez polityczne władze krajowe. Wszelkie inne poprawki zostały odrzucone.

**\* Wiedeń, 30 kwietnia.** Z Aden donoszą drogą telegraficzną, iż znany podróżnik po Afryce, Ryszard Brenner zmarł dnia 22 marca w Zanzibarze.

**\* Barcelona, 28 kwietnia.** Podług otrzymanych tu wiadomości, dowódcy karlistowscy, Prades i Flix, na czele oddziałów w sile 1,500 ludzi wtargnęli przez zdradę do Alforji w prowincji Taragonie i kazali rozstrzelać tamtejszego alkalda i 26 ochotników. Skutkiem tego, jenerał-kapitan Barcelony wydał rozkaz, ażeby rozstrzelani byli wszyscy karliści rodem z Alforji, którzy wzięci zostaną do niewoli z bronią w ręku. Don Alfons znajduje się w Katalonii.

**\* Ateny, 28 kwietnia.** Dziś podpisana została tu konwencja z rządem niemieckim, podług której temu ostatniemu udziela się pozwolenie na odbywanie w dolinie Olimpijskiej poszukiwań starożytności.

**\* Penang, 28 kwietnia.** Podług doniesienia tamtejszego dziennika, atchiny w sile 8,000 ludzi wykonali d. 11 b. m. atak na pozycje wojsk niderlandzkich, który odparty został jednak, tak samo, jak atak wykonany d. 16 b. m. na Kraton. W obronie kratonu miały udział wszystkie wojska niderlandzkie; walka ta, w której niderlandzcy mieli 6 ludzi zabitych, pomiędzy temi 2 oficerów, oraz 60 raniowanych, trwała 8 godzin. Podług obiegających tu pogłosek, wojska niderlandzkie opuścić mają dnia 28 kwietnia Atchin. Pozostanie tam tylko oddział w sile 2,500, jako korpus obserwacyjny.

**\* W Ameryce północnej, w okręgu Mac-Dovell, od** niejakiemu czasu odbywa się **wewnątrz góry Baldin** zwanej, **straszliwy łoskot**, który przechodzi czasem w urywany huk. Na 16 mil angielskich naokoło tej góry, codziennie się zdarzają trzęsienia ziemi tak silne, że mury domów pękają. Przerażeni mieszkańcy miejscowości sąsiadujących z tą górą, wynoszą się w dalsze okolice. Z wierzchołka góry Baldin buchają już kłęby dymu.

Redaktor, Mikołaj Berg.

## PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

Warszawa  
dnia 20 kwietnia (2 maja).

Widowiska.

WIELKI TEATR. — Dziś, w sobotę, opera w 3-ach aktach

**Hrabina.** — Początek o godzinie 7 i pół. — *Jutro*, w niedzielę, balet *Meluzyna*. — *Wczoraj*, było osób 467.

**TEATR ROZMAITOŚCI.** — *Dziś*, w sobotę, komedia w 4 aktach 1-y raz, *Pozytywni*. — Początek o godzinie 7 i pół. — *Jutro*, w niedzielę, komedia *Pozytywni*.

**GABINET ZOOLOGICZNY** (w gmachu uniwersytetu warszawskiego). — Otwarty w niedzielę bezpłatnie.

**WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH.** — Otwarta codziennie, od godziny 11-jej rano do godziny 5-jej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. — Wejście od osoby w dniu powszednim kop. 15; — w niedzielę zaś i święta kop. 5.

**DOLINA SZWAJCARSKA.** — *Dziś i jutro*, jeżeli pogoda pozwoli, **Wilhelm Popow**, pod imieniem **Roberta**, uczeń sławnego ekwilibrysty i assanjonisty *Mister Blondina*, będzie miał zaszczyt dać **dwie wielkie przedstawienia** na linie długości 200 arszynów, wysokości 74 1/2, arsz. i wykona na takowej: Marsz hiszpański, Górski szkołki, Zolnier w pełnej amunicyi, a na zakończenie: zje obiad na środku liny. — W czasie przedstawienia i antraktyw grać będzie muzyka wojskowa. — *Dziś* początek o godzinie 5-jej. — *Jutro*, o godzinie 6 i pół po południu.

**DOLINA SZWAJCARSKA.** — *Jutro*, w niedzielę, **koncert** orkiestry warszawskiej pod dyrekcją Lewandowskiego i Kuhne. — Program: — I. Marsz włoski, Langeo; Hipotesen-walc Straussa; Fragment z opery „Romeo i Julia”, Gounoda; „Angela”, polka-koncertowa, Voigta. — II. Uwertura „Lodowico”, Herolda; „Stokrotka” polka-mazurka, Lewandowskiego; „Cisza”, śpiew na klarnecie, Kuhnego; „Jedna noc w Berlinie”, potpourri Parlowa; „Warszawiak”, mazur Lewandowskiego. — III. Uwertura z op. „Jezioro Wieszczek”, Aubera; „Stänchen”, Hertla; „La Fille de Madame Angot” kadrylle, Lecoq; Galop, Fausta. — Początek o godzinie 4 i pół. — Cena wejścia kop. 20.

**W SALI WARSZAWSKIEGO TOWARZYSTWA DOBRO-CZYNNOŚCI** (na Krakowskim Przedmieściu). — *Dziś i jutro*, **Przedstawienie** magika i prestidigitatora **A. Kane**. — Początek o godzinie 7 1/2 wieczorem.

**TIVOLI.** — *Dziś i codziennie*, **Koncert słynnych śpiewaków** z Pesztu, p. *Mutzbauer* z córką swą panną *Rozą* oraz panną *A. Kossari* i p. *Lebourd*, z muzyką *P. Stankiewicza*. — Początek o godzinie 8-jej wieczorem. — Cena wejścia kop. 45.

## BIURO INFORMACYJNE

o nędzy wyjątkowej sprawdzonej przez Siostry Miłosierdzia, poleca miłosierdziu publiczności Warszawskiej, ulica Erypska 8 nowy.

Nr domu	Ulica	Nazwisko lub initiale	U W A G I
11	Wolność	Kulczyńska Wanda	Wdowa, dzieci drob. troje.
3	Zajęcza	Nejbert Ignacy	Chory, żona słaba, dzieci drobnych troje.
428	Panieńska	Hejter Katarzyna	Ciemna.
75	Pańska	Gerlich Rozalia	Wdowa, po chorobie, dz. dr. 4-ro, ojciec stary i kaleka.
15	Ślika	Dwojra Krowa	Wdowa, dzieci drob. czworo.
31	Krochmalna	Brilińska Franciszka	Wdowa lat 76 bezwładna.
78	Pańska	Polecińska Franciszka	Wdowa, dzieci, drob. troje, jedno chore.
25	Wronia	Borkowska Bronisława	Wdowa chora dzieci drob. czworo.
3	Bolesć	Tof Genendia	Wdowa, dzieci drobnych 8.
46	Dzielnia	Zientarska Wiktorja	Wdowa chora obłożnie, córka idiotka.
41	Czerwikows.	Fajga Hajdenberg	Mąż nieobecny, chora, dwoje bliźniat.
57	Solec	Blima Kłosecka	Mąż opuścił, dzieci drobnych dwoje, jedno chore.
6	Browarna	Kosciela Karolina	Mąż zmarł obecnie, dzieci drobnych troje.
3	Czerwikowa.	Szumlińska Franciszka	Chora chronicznie, dzieci dr. czworo.
31	Piwna	Ostrowska Agnieszka	Wdowa dzieci drob. czworo.
9	Dunaj Szeroki	Kurpińska Julia	Wdowa dzieci drob. troje.

## Przyjmowanie chorych.

Profesorowie Warszawskiego Uniwersytetu, w prowadzonych przez siebie klinikach, udzielają chorym przychodnim pomocy lekarskiej bezpłatnie, w następujące dni i godziny:

W chorobach chirurgicznych, codziennie od godziny 12 do 1, w szpitalu Ś-go Ducha.	Professor <i>Girstow</i> .
W chorobach chirurgicznych, we środy i soboty od godziny 9 do 10, w szpitalu Dzieciątka Jezus.	Professor <i>Kosinski</i> .
W chorobach wewnętrznych, codziennie od godziny 11 do 12, w szpitalu Świętego Ducha.	Professor <i>Lambl</i> .
W chorobach wewnętrznych, we środy i piątki od godziny 11 1/2 do 12 1/2, w szpitalu Dzieciątka Jezus.	Professor <i>Andrejew</i> .
W chorobach wenerycznych i skórnych nie wenerycznej natury, we środy i w niedzielę od godziny 11 do 12, oraz w cierpieniach gardła wenerycznej i nie wenerycznej natury, we wtorki i piątki od 11 do 12, w szpitalu Ś-go Łazarza.	Professor <i>Trautvetter</i> .
W chorobach ocznych, codziennie od godziny 1 do 2, w szpitalu Ś-go Ducha.	Docent <i>Wolfring</i> .

## SZPITAL DZIECIĄTKA JEZUS.

Bezpłatna porada lekarska dla przychodzących chorych. Wejście przez drzwi główne od Wareckiego placu. Choroby zewnętrzne w ogóle. Dr *Orłowski* codziennie od 10 do 11 godziny rano. Choroby organów moczowo-płciowych: We wtorki, czwartki i soboty od 11 do 11 1/2 godziny przed południem. Choroby wewnętrzne. Dr *Pogorzelski* codziennie od 9 do 10 godziny rano.

## Przyjmowanie chorych

„W szpitalu świętego Rocha.” Codziennie od godziny 9-jej do 10-jej zrana, głównie zaś: Choroby zewnętrzne — Dr *Stankiewicz*. Choroby wewnętrzne — Dr *Obrębski*.

\* W dniu 19 (1) bież. m. s. roku, chorych w 8-miu cywilnych szpitalach: przybyło 47, wyzdrowiało 51, umarło 7, pozostało 1636 (mężczyzn 802, kobiet 834), z nich w szpitalu starożytnych mężczyzn 163, kobiet 177.

**Wyjechali:** — Jenerał-major baron *Korf* i tajny radca *Helmersen*, do St. Petersburga.

## Cena okowity dnia 19 (1 maja) kwietnia.

	wiadro od rs.	garniec od rs.
Hurtowa składowa 6.02,6—6.05,4.	1.96—1.97.	
Pojedyncza szynkarska	1.98—2.00.	
Stosunek garnca do wiadra 100:807 1/4. (G. H.)		



